

Η ΕΛΙΖΑΜΠΕΘ ΚΟΛΜΠΕΡΤ ΚΡΟΥΕΙ ΤΟΝ ΚΩΔΩΝΑ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΝΑΣΤΟ

Δεν είναι πρωτόγνωρο φαινόμενο το να εξαφανίζονται είδη από τη χλωρίδα ή την πανίδα της Γης. Εδώ και μισό δισεκατομύριο χρόνια έχουν συμβεί πέντε μαζί-κοί αφανισμοί, κατά τους οποίους η βιοποικιλότητα μειώθηκε ξαφνικά και δραματικά. Επιστήμονες σε όλον τον κόσμο παρακολουθούν να εκτυλίσσεται τα τελευταία χρόνια ένα έκτο τέτοιο κύμα, που προβλέπεται πως θα είναι το πιο σαρωτικό από τότε που η πρόσκρουση του αστεροειδούς εξόντωσε τους δεινόσαυρους. Αυτή τη φορά όμως η αιτία είναι η ανθρώπινη δραστηριότητα. Με ειλικρίνεια και εμπειριστική γραφή, η αρθρογράφος του *«The New Yorker»* Ελίζαμπεθ Κόλμπερτ εξηγεί στο βραβευμένο με Πούλιτζερ βιβλίο της *«Ο έκτος αφανισμός: Μια αφύσικη ιστορία»* (το οποίο κυκλοφόρησε πρόσφατα στα ελληνικά από τις εκδόσεις Μεταίχμιο) γιατί και πώς έχει αλλάξει τόσο καθοριστικά ο άνθρωπος τη ζωή στην υφήλιο. Συνδυάζοντας έρευνες από διαφορετικά γνωστικά πεδία και έχοντας ταξιδέψει σε όλον τον πλανήτη, η 61χρονη δημοσιογράφος και συγγραφέας μάς προσφέρει μια συγκινητική, πλήρη, συναρπαστική – ακόμα και χιουμοριστική ενίοτε – καταγραφή των εξαφανίσεων που συνέβησαν στο πρόσφατο παρελθόν ή συμβαίνουν μπροστά στα μάτια μας, με σκοπό να μας αφυπνίσει και να υπογραμμίσει πόσο σπουδαίο είναι το σημερινό διακύβευμα. Το BHMagazino μίλησε μαζί της για τις ελπιδοφόρες τεχνολογίες που ίσως αναχατίσουν την κλιματική κρίση και για την αλήθεια της Γκρέτα Τούνμπεργκ.

BARRY COLSTON

«Θα ήταν ωραίο να φανταστούμε ότι κάποτε ο άνθρωπος ζούσε σε αρμονία με τη φύση. Δεν είναι ξεκάθαρο ότι αυτό συνέβη ποτέ» γράφετε. Οι πιο πολλοί, ωστόσο, έχουμε στο μυαλό μας μια παραδεισένια εικόνα για το μακρινό παρελθόν. Θα μπορούσατε να επεκταθείτε όσον αφορά αυτή την πολύ ενδιαφέρουσα σκέψη; «Οι άνθρωποι είναι κατασκευαστές εργαλείων και μπορούν να αλλάξουν τις συνθήκες της ζωής πολύ πιο γρήγορα σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσονται πολλά πλάσματα. Υπήρξε ένα μεγάλο κύμα αφανισμών όταν οι άνθρωποι έφτασαν στην Αυστραλία, πριν από περισσότερα από 50.000 χρόνια, και ένα άλλο κύμα όταν έφτασαν στη Βόρεια Αμερική. Οι άνθρωποι το κάνουν αυτό σε άλλα είδη εδώ και πολύ καιρό».

Δεν είναι ασυνήθιστο για ένα είδος να έχει τόσο μεγάλη επί-

Η αμερικανίδα δημοσιογράφος του *«New Yorker»* και βραβευμένη συγγραφέας μιλάει για την κρίση βιοποικιλότητας και το βιβλίο της *«Ο έκτος αφανισμός: Μια αφύσικη ιστορία»*.

δραση στο οικοσύστημά του; Τι είναι αυτό που μας κάνει τόσο διαφορετικούς από τα άλλα είδη; «Σίγουρα είναι ασυνήθιστο. Μάλλον δεν έχει προηγούμενο στην ιστορία της ζωής. Θα έλεγα ότι αυτό που μας διακρίνει από τα άλλα είδη είναι οι τεχνολογίες μας. Ξεκινήσαμε χρησιμοποιώντας φωτιά και δόρατα και τώρα έχουμε τεχνητή νοημοσύνη και αλυσοπρίονα».

Πιστεύετε ότι οι άνθρωποι είναι τόσο πολυμήχανοι που στο τέλος θα επιβιώσουν ακόμα και αν οι συνθήκες ζωής στη Γη γίνουν εξαιρετικά δυσμενείς; «Νομίζω ότι οι άνθρωποι θα υπάρχουν στο άμεσο μέλλον. Για να επιβιώσεις του αφανισμού, το μόνο που χρειάζεσαι είναι ένα ζευγάρι που να μπορεί να αναπαράχθει».

Θα άξιζε η ζωή σε έναν πλανήτη χωρίς βιοποικιλότητα; «Δεν νομίζω. Ωστόσο είναι σημαντικό να υπογραμμίσω πως δεν

θεωρώ ότι οι άνθρωποι μπορούν απλώς να ξεπεράσουν έτσι απλά μια κρίση βιοποικιλότητας. Σε κάποιο σημείο, η απώλεια βιοποικιλότητας θα αρχίσει να δημιουργεί πολλές επιπλοκές και οι συνθήκες ζωής για τους ανθρώπους θα γίνουν πάρα πολύ δύσκολες. Αυτό δεν σημαίνει ότι ως είδος θα εξαφανιστούμε σύντομα, αλλά μπορεί να σημαίνει ότι πολλοί άνθρωποι θα υποφέρουν».

Τι θα γράφατε αλλιώς στον *«Έκτο Αφανισμό»* αν είχατε αποφασίσει να γράψετε το βιβλίο μετά την παγκόσμια πανδημία; «Σίγουρα θα είχα συμπεριλάβει τον κορωνοϊό στη θεματολογία μου αν έγραφα το *«The Sixth Extinction»* τώρα. Αλλά δεν νομίζω ότι θα άλλαζε σημαντικά το βιβλίο. Υπάρχουν ήδη παγκόσμιες πανδημίες στο πόνημά μου, απλώς επηρεάζουν άλλα ζώα».

Γράφετε για την κλιματική αλλαγή, την οξίνιση των ωκεανών και την απώλεια της βιοποικιλότητας, αλλά δεν προτείνετε λύσεις. Ήταν μια συνειδητή επιλογή αυτή; «Αν είχα λύσεις σε όλα αυτά τα προβλήματα, θα τις είχα προτείνει. Αλλά το πρόβλημα είναι ότι κανένας δεν έχει μια καλή λύση για όλα τα προβλήματα που περιέγραψα. Γι' αυτό βρισκόμαστε στο χάλι που βρισκόμαστε».

Υπάρχει ένα πλάσμα που θα θέλατε να φέρετε πίσω από τον αφανισμό; «Αν μπορούσα να φέρω ένα πλάσμα πίσω, υποθέτω ότι θα ήταν η Αλκα η Απερος που εξαφανίστηκε πριν από 150 χρόνια. Επισκέφθηκα ένα βαλσαμωμένο τέτοιο πτηνό στην Ισλανδία. Ήταν πραγματικά όμορφα πουλιά και προφανώς ήταν πολύ κομικά με τον τρόπο που μπορεί να είναι τα πουλιά τα οποία δεν πετούν. Υποθέτω ότι αν έπρεπε να διαλέξω ένα, θα ήταν αυτό».

Πόσο αισιόδοξη είστε για το μέλλον; «Οχι πολύ αισιόδοξη. Με την κλιματική αλλαγή και την οξίνιση των ωκεανών, υπάρχουν πολλές ζημιές που είναι μη αναστρέψιμες σε αυτό το σημείο όπου βρισκόμαστε».

Ενα πρόσφατο άρθρο σας στο *«The New Yorker»* αφορούσε τα στρώματα πάγου στη Γροί-

λανδία και στην Ανταρκτική τα οποία λιώνουν πιο γρήγορα από ό,τι αναμενόταν. Πόσο πρέπει να ανησυχούμε; «Πολύ! Και δεν χρειάζεται να προσθέσω τίποτα άλλο».

Ο κόσμος αλλάζει τόσο γρήγορα. Είναι μεγάλη η πρόκληση να είστε ενήμερη για τις τεχνολογικές και τις επιστημονικές εξελίξεις; «Είναι μεγάλη αυτή η πρόκληση. Αλλά, ως δημοσιογράφος, έχω συνηθίσει πάντα να μαθαίνω».

Ποια είναι η γνώμη σας για ακτιβιστές όπως η Γκρέτα Τούνμπεργκ; «Είμαι μεγάλη θαυμάστριά της Γκρέτα Τούνμπεργκ. Πραγματικά λέει την αλήθεια στην εξουσία. Και σε όλους δηλαδή».

Εχετε γράψει για ορισμένες από τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται αυτή τη στιγμή για την καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης. Ποια θεωρείτε πιο πολλά υποσχόμενη και ποια σας προκαλεί δυσπιστία; «Νομίζω ότι οι πιο πολλά υποσχόμενες είναι και οι πιο προφανείς: η ηλιακή ενέργεια, οι ανεμογεννήτριες. Αυτές για τις οποίες έχω αμφιβολίες είναι εκείνες που ισχυρίζονται ότι θα αφαιρέσουν πολύ διοξείδιο του άνθρακα από την ατμόσφαιρα».

Το βιβλίο της Ελίζαμπεθ Κόλμπερτ έχει τιμηθεί με βραβείο Πούλιτζερ στην κατηγορία General Nonfiction.

Elizabeth Kolbert
Ημερομηνία: 1972, Νέο Υόρκη

Ο έκτος αφανισμός

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ